

KPZ VERTELT OVER 2019

INHOUD

Jaarverslag 2019

04

VAN KATHOLIEKE PABO ZWOLLE NAAR HOGESCHOOL KPZ

Waarom veranderen
we onze vertrouwde,
bekende en goede
naam?

22

ONDERWIJS AANTREKKELIJKER MAKEN EN KWALITEIT VERBETEREN

Beoordeling van
de kwaliteits-
afspraken

06

ADEMRUIMTE VOOR STUDENTEN

Een verslag
over de visitatie
door de VKLO

28

SAMEN OPLEIDEN

10-jarig bestaan
Samen Opleiden

EN VERDER

**Corona
maatregelen,
hoe ga je daar
mee om?**

05

**Ontwikkelingen
binnen de
opleidingen**

10

**Co-creatie met
het werkveld**

12

**Muziek op de
pabo**

15

Comeniusbeurs

16

**Mooie cijfers
voor onderzoek**

20

**Met Andere
Ogen**

24

**KPZ
internationaal**

26

**Aanpak
lerarentekort**

32

BESTE LEZER,

Wat vliegt de tijd, weer is er een jaar voorbij. Mijn tweede jaar bij KPZ met weer een jaar vol ontwikkeling en verhalen. We vertellen er graag over in dit magazine 2019.

2019 was op het gebied van externe visitaties een stevig jaar. In het voorjaar hadden we de visitatie van de VKLO, die ons beoordeelde op onze identiteit en levensbeschouwing. In het najaar kregen we het panel voor de beoordeling van onderzoek en het Kenniscentrum op bezoek en een week later de NVAO-commissie die de Kwaliteitsafspraken onder de loop namen. Alle beoordeling hadden een positieve uitslag, waar we trots op zijn en mee verder kunnen.

Andere memorabele activiteiten zijn de Comeniusbeurs voor innovatief rekenonderwijs, de intensivering van muziekonderwijs op de pabo, internationale activiteiten als de International Class (minor) en Cambridge Engels.

De verbreding naar interprofessionele opleidingen, professionalisering en dienstverlening in het domein kind en educatie zet zich door. In de samenwerking binnen de Campus Kind en Educatie ontstaan mooie initiatieven met Pact voor Kindcentra, Met Andere Ogen en in de gemeente Steenwijkerland; ook krijgen de interprofessionele leerteams met studenten mbo en hbo verder vorm.

In de regio is het lerarentekort een groot thema en de gezamenlijke onderwijsinstellingen KPZ, Windesheim, Viaa en Landstede slaan de handen ineen en richten een groot programma in vanuit de Regionale Aanpak Lerarentekort.

Veel leesplezier.

Ingrid Lammerse
Voorzitter College van Bestuur

VAN KATHOLIEKE PABO ZWOLLE NAAR HOGESCHOOL KPZ

NA ONDERZOEK, GESPREK EN UITGEBREIDE AFWEGINGEN HEBBEN WE BESLOTEN ONZE NAAM TE VERANDEREN IN HOGESCHOOL KPZ. EEN ZO VERTROUWDE, BEKENDE EN GOEDE NAAM VERANDEREN? WAAROM DOEN WE DAT?

Onze katholieke identiteit en de daaraan gekoppelde waarden zijn merkbaar in ons onderwijs, onderzoek en in onze organisatie. We bespreken onze identiteit, koesteren persoonlijke aandacht, besteden veel aandacht aan reflectie, vierten onze identiteit en bieden een open deur en luisterend oor voor studenten en professionals.

We werken samen met besturen en instellingen van alle denominaties en met hen die onze waarden onderschrijven. Om die open houding, toegankelijkheid en inclusiviteit te benadrukken, laten we onze katholieke traditie weerklinken in de letter K.

DIVERSITEIT OPLEIDINGEN

De afgelopen jaren zijn diverse nieuwe opleidingen ontwikkeld. Zo is de associate degree PPKE inmiddels een gevestigde ad, die al enkele jaren draait en is de MLIKE in haar tweede jaar. We zijn daarmee niet meer alleen een pabo en dat willen we laten zien in onze naam.

WAARDEVOLLE LETTERS

De afkorting KPZ is een veel gebruikte en bekende afkorting. Om de verbinding met onze oorsprong te behouden en de waardevolle letters KPZ te koesteren, kiezen we ervoor die letters te handhaven en te combineren met Hogeschool. Daarmee wordt onze afkorting ons nieuwe merk.

ONZE KERNWAARDEN

Hogeschool KPZ blijft een saamhorig, kleinschalig, veilig en persoonlijk middelpunt van het werkveld voor (toekomstige) leraren en professionals in het domein Kind, Jeugd, Educatie, Gedrag en

Maatschappij. Onze kernwaarden persoonlijk, uitzonderlijk, ontwikkelend en verbindend blijven onverminderd van kracht. Met de nieuwe naam frissen we ook de huisstijl op: een nieuwe naam, een lange traditie en een frisse uitstraling.

Tijdens een online feest is de naam Hogeschool KPZ voor de zomervakantie gelanceerd. Vanaf augustus 2020 gebruiken we onze nieuwe naam.

Maak kennis. Hogeschool KPZ.

Onthulling van de naam en het logo

CORONAMAATREGELEN. HOE GA JE DAAR MEE OM ALS HOGESCHOOL?

De wereldwijde uitbraak van het coronavirus begin 2020 heeft een grote impact op het onderwijs en op KPZ. Die impact wordt direct merkbaar op vrijdag 13 maart 2020. Dit jaarverslag 2019 kan niet zonder aandacht voor die disruptieve crisis die is gestart begin 2020.

We komen van het ene op het andere moment terecht in een online wereld, waarin onderwijs volledig online wordt en we elkaar hoofdzakelijk via schermpjes zien. Binnen enkele weken zijn de buitenlandse studenten terug naar hun thuisland en Nederlandse studenten in het buitenland weer in Nederland. Vanaf 16 maart zijn de basisscholen en de kinderopvang dicht, behalve voor kinderen van ouders in cruciale beroepen. Stagiaires maken en/of verzorgen online onderwijs of de stage kan geen doorgang vinden.

We hebben contact met studenten, deelnemers, collega's, het werkveld en samenwerkingspartners via telefoon, Teams, chat en andere digitale wegen. Het onderwijs, onderzoek en andere activiteiten gaan zoveel mogelijk door en dat lukt wonderwel. Het project Blended Learning heeft in zo korte tijd alle doelstellingen gerealiseerd.

We missen het 'echte' contact, het sociale element van studeren en werken, de groepsactiviteiten, live ontmoetingen, persoonlijke aandacht en verbinding. Technisch gezien kan er veel online en dat is heel fijn, maar het echte contact kan niet vervangen worden door welk digitaal medium dan ook. Inmiddels weten we dat we vanaf 15 juni weer beperkt onderwijsactiviteiten als toetsing kunnen oppakken binnen het gebouw en alles op 1,5 meter afstand en binnen tijdslots om het OV te ontlasten. De basisscholen en kinderopvang zijn sinds begin mei weer gedeeltelijk open en gaan begin juni volledig open.

Ook volgend studiejaar zal in de anderhalve meter situatie starten en hoe lang dit zal duren is nu nog niet te zeggen. We bereiden ons voor op een bijzonder studiejaar 2020-2021.

De start van de meivakantie werd gevierd met een online Silent Disco.

ADEM RUIMTE VOOR STUDENTEN

EEN VERSLAG VAN DE VISITATIE DOOR DE VKLO

Op 20 maart 2019 zijn drie afgevaardigden vanuit de VKLO op KPZ geweest voor een visitatie. Er werd gekeken naar drie onderwerpen: de bijdragen van het vakgebied aan de brede identiteitsvorming van de (aankomende) leraar, de bijdrage aan de identiteitsvorming van de schoolgemeenschap en de in- en uitvoering van de Kennisbasis GLB (KPZ, 2019). Tijdens het bezoek is de commissie in gesprek gegaan met studenten van de opleiding, alumni, team identiteit, collega's van KPZ en een aantal collega-bestuurders uit het werkveld. De meest in het oog springende bevindingen vatten we kort samen.

WAARDERING

Over de brede identiteitsvorming van de (aankomende) leraar zegt de commissie: 'KPZ leidt leraren op met veel in hun bagage (ook met veel inhouden met betrekking tot levensbeschouwing/zingeving, ethiek en esthetiek) en een rijke persoonlijkheid. Studenten die een verbinding kunnen maken tussen wat boven de waterspiegel zichtbaar is aan gedrag en competenties en de diepere lagen van het (mede-) mens-zijn daaronder. De emancipatorische opdracht van KPZ leeft bij docenten' (VKLO, 2019, p.6).

	ZEE (Zingeving Ethiek en Esthetiek)	GLB (Godsdienst/ Levensbeschouwing in smalle zin)	STV (Schooltijd Vieren)
Pabo 1	Zeebenen: zoeken naar het ware, het goede het schone Zee in Zicht: verkennen van de persoonlijke levensbeschouwing a.d.h.v. de drie kernconcepten Cultuurbeleving	Zin in verhalen: werken met de uitnodiging van levensbeschouwelijke verhalen	
Pabo 2	Culturele verschijnselen: 19e eeuw Veilige Havens: verkennen van de antwoorden op levensvragen vanuit zes levensbeschouwelijke stromingen Cultuurbeleving	Zin in Bijbel Verhalen: kennismaken en werken met Bijbelverhalen in de klas	Kerstviering Kloosterdagen Taizé
Pabo 3	Culturele verschijnselen: 20e eeuw Koersen op de Ander: nadenken over omgaan met de ander vanuit verschillende filosofische en culturele beschouwingen		Openingsviering
Pabo 4	Naar de Overkant: formuleren van voorlopige antwoorden op de Kantiaanse vragen vanuit inspirerende bronnen	Zin de Klas: ontwikkelen van een lessenserie die aansluit bij de identiteit van de WPO-school	

Overzicht leerlijnen GLB

De commissie doet echter ook een aantal aanbevelingen, waarvan we hieronder de kern beschrijven:

- probeer meer ademruimte te creëren voor de studenten, zodat ook trage levensvragen de kans krijgen verder te rijpen;
- onderzoek de mogelijkheid van 'narrativiteit' als conceptuele onderlegger voor het gehele curriculum van KPZ. Door uit te gaan van dit gemeenschappelijke concept, kan de verbinding tussen de verschillende vakgebieden voor de studenten scherper in beeld worden.

IDENTITEITSVORMING

Als het gaat over de identiteitsvorming van de schoolgemeenschap, zegt de commissie: 'De docenten GLB/ZEE slagen erin om hun studenten (mee) te vormen, vanuit de eigenheid van het individu, maar ook in de opgeroepen ontmoeting/confrontatie met rijke tradities van (westerse en andere) culturen, met bronnen van de katholiek-christelijke geschiedenis (GLB/ZEE) en met de geest van de Verlichting (ZEE). Vanuit deze vorming zijn afgestudeerden bereid en in staat hun bijdrage te leveren aan de verdere identiteitsontwikkeling van scholen. De commissie heeft daar grote waardering voor' (VKLO, 2019, p.8).

Op dit gebied doet de commissie één aanbeveling:

- ga met schoolteams en -besturen in gesprek over wat jullie voor elkaar kunnen betekenen met betrekking tot de identiteitsontwikkeling van scholen.

KENNISBASIS GLB

Over de in- en uitvoering van de kennisbasis GLB zegt de commissie: 'De commissie durft te stellen dat de implementatie van de kennisbasis op KPZ is geslaagd. De drie kernconcepten zijn een levende werkelijkheid voor studenten. Ze geven hen houvast in het geven van levensbeschouwelijk onderwijs. De commissie heeft ook grote waardering voor de toetsvormen die het team Identiteit heeft ontwikkeld of nog aan het componeren is' (VKLO, 2019, p.10). Ook hier doet de commissie een aanbeveling:

- treed (meer) naar buiten met de GLB- en de ZEE-lijn, door deze bijvoorbeeld te presenteren op landelijke bijeenkomsten en conferenties, zodat landelijke collega's hierdoor geïnspireerd kunnen raken.

'KPZ LEIDT LERAREN OP DIE EEN VERBINDING KUNNEN MAKEN TUSSEN WAT BOVEN DE WATERSPIEGEL ZICHTBAAR IS AAN GEDRAG EN COMPETENTIES EN DE DIEPERE LAGEN VAN HET (MEDE-) MENS-ZIJN DAARONDER.'

CONCLUSIE

De commissie spreekt haar waardering uit over de invulling van de drie hierboven beschreven terreinen waarop deze visitatie zich gericht heeft en ze geeft waardevolle aanbevelingen. Dit is een resultaat waar we als KPZ trots op zijn. Wij denken dat dit een stevige bijdrage kan leveren aan het formuleren van een antwoord op de twee urgente maatschappelijke vragen waar we dit stuk mee begonnen. In het curriculum is zowel aandacht voor het ontwikkelen van de eigen professionele levensbeschouwelijk identiteit en het gesprek daarover met anderen, als voor het creëren van een plek waar gesproken wordt over levensvragen.

We zullen de aanbevelingen van de commissie ter harte nemen. In de komende tijd hopen we meer zicht te krijgen op de mate waarin het curriculum onze toekomstige leraren handen en voeten geeft om deze vraagstukken in de dagelijkse praktijk van het onderwijs aan de orde te stellen.

Zo zijn we o.a. vanuit team identiteit met een aantal bestuurders uit de regio in gesprek gegaan rondom identiteit en de invulling daarvan binnen onze opleidingen. Wat kunnen we voor elkaar betekenen wat betreft de identiteitsontwikkeling van scholen in deze tijd?

Voor een uitgebreid overzicht verwijzen wij naar het visitatierapport (VKLO, 2019).

ONTWIKKELINGEN BINNEN DE OPLEIDINGEN

VAN AD PPKE NAAR AD PEP

De deeltijdopleiding ad PPKE is een samenwerking vanuit de Campus Kind en Educatie (KPZ, Hogeschool Viaa, Landstede, Menso Alting). Deze tweejarige hbo-opleiding (niveau 5) is ontstaan vanuit duidelijke signalen uit het regionale beroepenveld en actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

De regio is relatief ver met de ontwikkeling van integrale kind centra, verschillende (organisatie)vormen van innovatief onderwijs en integratie van onderwijs en kinderopvang met steeds meer verbindingen naar de sectoren sociaal werk en jeugdhulp en jeugdzorg.

De opleiding leidt op voor bestaande functies en combinatiefuncties binnen het onderwijs, de kinderopvang, binnen de sectoren welzijn en jeugdhulp en jeugdzorg en binnen lokale overheden. Maar ook voor nieuwe functies en rollen als cross-overs tussen de verschillende sectoren.

Studenten leren vanuit specifieke kennis en vaardigheden een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 18 jaar.

De ad PPKE draait nu vier jaar en is een gevestigde opleiding. Ook in andere delen van Nederland bestaan er inmiddels ad's pedagogisch professional, alle met een profiel toegespitst op vraagstukken in de eigen regio. In samenspraak met de elf andere hogescholen in Nederland is een naamswijziging

aangevraagd en in 2019 toegekend gekregen door de NVAO. De nieuwe naam is Pedagogisch Educatief Professional (PEP) en zal vanaf 1 september 2021 worden doorgevoerd.

Een aantal ontwikkelingen heeft centraal gestaan bij het doen van deze aanvraag:

- Eenduidigheid naar ons werkveld in naam, profiel en functies.
- Eenduidigheid naar ministeries, brancheverenigingen, werkgevers en werkgeversorganisaties, cao's en kwalificatiestructuur onderwijs (po/vo/bve), kinderopvang, sociaal werk en jeugdhulp en jeugdzorg (FCB).
- Toekomstige ontwikkeling naar integrale kind centra en integratie van zorg daarin, nieuwe wetgeving rondom de harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang en integratie onderwijs en kinderopvang.

NIEUWE DEELTIJDOPLEIDING LERAAR BASISONDERWIJS

In 2019 is hard gewerkt aan de ontwikkeling van een vernieuwde opleiding deeltijd (zowel verkort als vierjarig), die per 1 september 2020 van start gaat. Deze nieuwe opleiding sluit aan bij nieuwe inzichten op het gebied van leren, opleiden en toetsen. Centraal in de opleiding staat het werken aan/met beroepstaken. In een beroepstaak komen verschillende leergebieden samen, zoals taal-pedagogiek-wereldoriëntatie. De beroepstaak leidt tot een bepaalde leeruitkomst. Een leeruitkomst is een omschrijving van een in de praktijk herkenbare, complexe vaardigheid, bijv. het (kritisch) denken van kinderen kunnen stimuleren in het kader van wereldoriëntatie.

De beroepstaak vraagt een direct verband tussen wat de student leert in zowel de praktijk als op de opleiding. Op beide plekken helpen de begeleiders de student in het pendelen tussen pedagogische en didactische keuzes in de praktijk en onderbouwing daarvan. Hierdoor wordt het leren verrijkt of verdiept en de verbinding met het werkveld versterkt.

De voortdurende wisselwerking tussen wat de student in de opleiding en praktijk leert, is leerzaam voor zowel de student als de begeleider en diens school. De kennisbases van de leergebieden vormt in de opleiding de basis voor de beroepstaken.

INTERPROFESSIELE MASTER: LEIDERSCHAP EN INNOVATIE KIND EN EDUCATIE

De MLIKE is een professionele master en leidt op tot interprofessionele leiders met informeel of formeel zeggenschap in de sectoren educatie, kinderopvang, sociaal werk, jeugdhulp en jeugdzorg en bij lokale overheden. Daarbij zijn de formeel leiders diegenen die eindverantwoordelijk zijn voor een organisatie-eenheid en de informeel leiders diegenen die als inhoudelijk gedreven professional meedenken en meedoen in het vormgeven van de innovaties binnen hun organisatie.

Een (toekomstige) leider Kind en Educatie weet een innovatief en inhoudelijk onderbouwd antwoord te geven op grote vraagstukken die gelden in het werkveld. Dit doet deze leider vanuit drie cruciale rollen: de civic entrepreneur of maatschappelijk ondernemer, de boundary crosser of interpersoonlijk verbinder en de research-based designer of onderzoekend ontwerper.

De MLIKE is in 2019 gestart aan haar tweede jaar met een instroom van twaalf deelnemers. In 2018 heeft de NVAO de Toets Nieuwe Opleiding positief beoordeeld onder voorwaarden. In 2019 is een aanvullend dossier ingediend bij de NVAO met de onderbouwing van het tweede studiejaar en een verantwoording en onderbouwing van de interprofessionele instroom van deelnemers uit de sectoren educatie, kinderopvang, sociaal werk, jeugdhulpverlening en -zorg en lokale overheden.

De MLIKE is een onbekostigde master en goed-gekeurd in de sector Gedrag en Maatschappij. Hier zal de master leiden tot een titel master in arts. Dit is de eerste master in Nederland als interprofessionele master en sector-overstijgend. In juli 2020 hebben we bericht gekregen dat de MLIKE volledig is geaccrediteerd door de NVAO.

CO-CREATIE MET HET WERKVELD

CURRICULAIRE SAMENHANG CREËREN DOOR DE INZET VAN JEUGDLITERATUUR

KPZ wil innoveren met het werkveld. De hogeschool initieert gezamenlijke professionalisering van zowel opleidingsdocenten als (aankomende) leraren.

Afgelopen jaar hebben hogeschool-docenten taal en geschiedenis van KPZ, Hogeschool Viaa en leraren van De Bongerd, Esmoreit en de St. Antonius (mijnplein) en De Klimboom (SKO) in een professioneel leernetwerk (PLN) een gezamenlijke aanpak ontwikkeld en uitgetoetst, waarbij recente veelal bekroonde, rijke teksten uit de jeugdliteratuur geïntegreerd ingezet werden. De teksten versterken zowel de leesmotivatie van de leerling en leraar én van het leesbegrip (Houtveen et al., 2019), als het historisch redeneren bij het vak geschiedenis (Van Boxtel & Van Drie, 2008).

Bijeenkomst op KPZ

JEUGDLITERATUUR ALS NATUURLIJK BINDMIDDEL

In hun boek *Ik was 10 in 2015; kinderen vandaag opvoeden voor de toekomst* schetsen De Bruyckere en Smits (2015) een profiel van de leraar van de toekomst in relatie tot de waarde van kennis: de leraar verbindt kennis van de verschillende levensdomeinen en daagt leerlingen voortdurend uit over complexe vraagstukken na te denken. Een curriculum waarin vaardigheden zoals leesbegrip en zaakvakken geïntegreerd worden, kent veel voordelen (Folmer, 2017). De eerste inzichten uit de onderzoeksliteratuur geven aan dat vakintegratie hogere leeropbrengsten en interdisciplinair denken genereert en de motivatie voor leren verhoogt. Daarnaast biedt het wellicht rust in een overladen curriculum.

Vakintegratie vraagt van leraren en docenten wel dat ze het belang inzien van interdisciplinair denken en dat ze de vakken verantwoord in elkaar kunnen schuiven. Ondanks de grote waarde van vakintegratie is het zowel in het basisonderwijs als in de lerarenopleiding lastig om curriculaire samenhang vorm te geven. De inzet van jeugdliteratuur kan dienen als bindmiddel.

KPZ zet zich al jaren in voor een prominentere plaats van jeugdliteratuur in het onderwijs. De hogeschool ziet jeugdliteratuur als een schat die nog ontdekt kan worden door de leraar die het domeinverbindend leren wil versterken en zelf ook blijvend verwonderd wil worden door het moois dat de rijke teksten uit de jeugdliteratuur te bieden hebben. De missie van KPZ ten aanzien van de inzet van jeugdliteratuur is om de ontwikkeling van leraren en lerarenteams te ondersteunen die jeugdliteratuur benutten in de brede ontwikkeling van kinderen.

DE KRACHT VAN SCHURENDE EN NABURIGE TEKSTEN

Binnen het Lectoraat Narratieve Professionele Identiteit wordt onderzoek gedaan naar de (aankomende) leraar als leesbevorderaar. Daarnaast onderneemt KPZ met het werkveld activiteiten rondom dit thema. Zo experimenteert KPZ al een aantal jaren met de inzet van zogenaamde 'schurende en naburige teksten' in een leesbevorderende context (Van den Ende, Jongstra & Pauw, 2016). Deze teksten uit (recente) jeugdliteratuur gaan over hetzelfde onderwerp, vullen elkaar aan, maar kunnen ook op sommige punten tegenstrijdige informatie bevatten (schuren). Het doel van de aanpak om gemotiveerde, leesvaardige en kritische lezers op te leiden die hun kennis opbouwen en zo leren dat je in gesprek met anderen de omringende werkelijkheid steeds beter leert te doorzien. De aanpak met schurende en naburige teksten kent de volgende drie pijlers (Jongstra, Van den Ende en Pauw, 2020):

1. Leesstimulatiestimulans, door:

- Inzet van ten minste twee authentieke, rijke, thema-gecentreerde teksten uit de jeugdliteratuur die schuren en/of elkaar aanvullen;
- De lezende leraar als leesbevorderaar en inspirator.

2. Interactie met en over de teksten met wederzijdse afhankelijkheid tussen lezers en ruimte voor een kritische leeshouding.
3. Domeinverbindend leren met jeugdliteratuur.

DE LERAAR ALS INFLUENCER BIJ LEESEBEGRIIP, LEEISMOTIVATIE EN HET HISTORISCH REDENEREN

Het project richt zich op integratie van leesbegrip, leesmotivatie en het historisch redeneren binnen het vak geschiedenis. De groepen 5/6 (MB) en 7/8 (BB) van vier basisscholen (374 leerlingen) experimenteren met de inzet van schurende en naburige teksten. Iedere school levert voor de MB en de BB de thema's aan en het kenniscentrum selecteert tekstsets met schurende en/of naburige teksten uit o.a. bekroonde jeugdliteratuur en maakt

Mail van Marleen Zwama van De Klimboom (SKO) en leraarlid PLN

Misschien leuk om te weten dat ik mijn collega's heel enthousiast heb gemaakt over het anders denken bij het vak begrijpend lezen. Het begint echt te landen en collega's gaan enthousiast aan de slag met de lessen (...) Het is erg leuk om samen met collega's te onderzoeken wat werkt/ aanslaat en zo ook samen weer te leren op dit vakgebied.

in samenwerking met de leden van het PLN in principe zes lesontwerpen voor iedere bouw, passend bij het thema. In het ontwerp is speciale aandacht voor interactie met en over de tekst. Participerende leraren krijgen een aantal kinderboeken cadeau, waaruit de teksten van de tekstsets komen. Ze krijgen hierbij het verzoek deze literatuur zelf te lezen en in geïntegreerde onderwijsactiviteiten bij begrijpend lezen, geschiedenis en stillezen te benutten en als influencer deze literatuur te promoten en uit te lenen aan de kinderen bij vrij/stillezen. Lerarenteams worden gedurende het project vraaggericht gecoacht door hogeschooldocenten geschiedenis/taal. Hogeschooldocenten benutten de aanpak bij curriculumverbetering op de lerarenopleiding.

KWALITEITSONDERZOEK ERVAREN BATEN AANPAK

Vanuit het kenniscentrum is het project onderzoeksmatig gemonitord in een kwaliteitsonderzoek. We brengen nog in kaart wat de betrokken leraren als meerwaarde zien en wat stimulerende en belemmerende factoren zijn om deze aanpak duurzaam te implementeren in de praktijk. We hebben al wel zicht op wat deelname aan het project opgeleverd heeft voor de leden van het PLN. De grootste winst zit in de versterking van de kwaliteit van leraar en docent en in de verbinding die gemaakt wordt tussen werkveld en lerarenopleiding.

Leraren en docenten van het PLN geven aan dat ze naast het vergroten van hun kennis van jeugdliteratuur en wat de inzet van jeugdliteratuur kan betekenen voor leesmotivatie, leesbegrip en geschiedenis, anders zijn gaan kijken naar begrijpend lezen en een verdiept inzicht hebben in het belang van vakintegratie. Samenwerking in het PLN heeft hen een verfijnde gedeelde visie opgeleverd en, met name voor de leraren een versterkte (kritische) houding ten opzichte van de methodes: 'Het is interessant om met elkaar te ervaren hoe bekroonde jeugdliteratuur een brugfunctie op velerlei gebieden kan vervullen' aldus een hogeschooldocent geschiedenis. Een leraarlid van het PLN zegt: 'Door actief op een andere manier bezig te zijn met het vak begrijpend lezen, merk ik dat ik kritischer word ten aanzien van methodes die dit vak aanbieden.' Een hogeschooldocent Taal geeft aan: 'Dat we beter weten van elkaar wat we doen en hoe we naar ons vak kijken en dat we elkaar kunnen versterken; dat is een meerwaarde.'

Het project zou oorspronkelijk een half jaar duren. Door de coronasituatie vindt afronding plaats in het najaar van 2020. In een proeftuinbijeenkomst zal de aanpak toegelicht worden en geven we inzicht in de kwaliteit van de aanpak.

LITERATUUR

- De Bruyckere, P., & Smits, B. (2015). *Ik was 10 in 2015; kinderen vandaag opvoeden voor de toekomst*. Lannoo Campus: Anderz.
- Folmer, E. (2017). Curriculaire samenhang In E. Folmer, A. Koopmans-van Noorel, W. & Kuiper (Eds.). *Curriculumspiegel 2017*. pp. 32-60. Enschede: SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling).
- Houtveen, A.A.M, van Steensel, R.C.M, & De la Rie, S. (2019). *De vele kanten van leesbegrip. Literatuurstudie naar onderwijs in begrijpend lezen in opdracht van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek en de Inspectie van het Onderwijs*. Geraadpleegd op 7 februari 2020, van: <http://hdl.handle.net/1765/119125>
- Jongstra, W., Van den Ende, H., & Pauw, I. (2020). De meervoudige kracht van schurende en naburige teksten. *Veerkracht* 17(1), 8-12.
- Van Bostel & Van Drie (2008), Het vermogen tot historisch redeneren: onderliggende kennis, Vaardigheden en inzichten. *Hermes*, 12(43), 45-56.

Het project is mede gesubsidieerd door Stichting Lezen. Het PLN is tussen september 2019 en februari 2020 maandelijks bij elkaar gekomen en zal in het najaar nog een proeftuinbijeenkomst van 2020 organiseren.

MUZIEK OP DE PABO

Afgelopen jaar zijn we op KPZ gestart met een driejarig traject om het muziekonderwijs aan onze studenten te verbeteren. Dit naar aanleiding van de subsidieregeling Professionalisering Muziekonderwijs Pabo's die het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft open gesteld en waar inmiddels alle pabo's van Nederland aan meedoen. In het najaar zal er zelfs een landelijk convenant tussen alle pabo's en conservatoria gesloten worden waarin afgesproken wordt dat we samen blijven werken om het muziekonderwijs in ons land te verbeteren.

Eind vorig studiejaar kregen we op KPZ akkoord op het plan waarvoor de subsidie is aangevraagd. De grootste verandering is dat we meer onderwijs in muziek aanbieden en daar hebben de huidige eerstejaars in de voltijd al van kunnen profiteren. Muziek blijft toch een vak dat je leert door het te 'doen', en is vooral leuk om samen te doen, vandaar dat het aantal muzieklessen is verdubbeld. De twee modules die in voltijd 1 gegeven worden, bestaan nu uit tien lessen in plaats van vijf. Dit geeft ons als docenten meer ruimte en tijd om muziek te maken, te zingen, luisteren en bewegen, zodat studenten vaardiger worden in het verzorgen van muziekonderwijs en dit hopelijk in de toekomst ook comfortabel zullen gaan geven op de basisschool. Uit het onderzoek dat onder andere aanleiding voor de subsidieregeling was, bleek namelijk dat slechts 11% van de basisschoolleerkrachten zich bekwaam voelde in het geven van muzieklessen.

Naast deze uitbreiding is afgelopen jaar ook extra les aangeboden aan de deeltijdstudenten in de vorm van gitaar- of keyboardlessen waar veel studenten aan wilden deelnemen! Omdat voor de subsidie samenwerking met een conservatorium een vereiste was, zijn er twee studenten van het conservatorium

van ArtEZ ingehuurd om deze lessen te verzorgen. De deeltijdstudenten kwamen met plezier eerder naar KPZ om te leren hoe je een instrument kunt inzetten om liedjes op stage te kunnen begeleiden! Een deel van het subsidiegeld is daarnaast besteed voor de aanschaf van materiaal. Deels een uitbreiding of vernieuwing van het instrumentarium op KPZ, maar ook om uitleenmateriaal te kunnen kopen. Vooralsnog zijn dit tasjes met ritmestokken en sets van boomwhackers, om zowel ritmisch als melodisch te kunnen inzetten in de muzieklessen die studenten op hun stagescholen moeten verzorgen. Niet iedere school heeft voldoende goed materiaal om een muzikles mee te kunnen geven, en op deze manier kunnen alle studenten hier toch op een goede manier mee oefenen. We hopen na de zomer deze uitleenbank te kunnen uitbreiden met koffers met diverse ritmische instrumenten, zodat ook muzieklessen gegeven kunnen worden waarin meer verschillende klanken zullen klinken! Het uitlenen wordt vanaf dan verzorgd door onze mediatheek.

We bereiden de lestijd uit naar het tweede leerjaar in de voltijd en we hopen wederom studenten van ArtEZ te kunnen inzetten. We hebben er zin in!

COMENIUSBEURS

'WE ONTWIKKELEN EXTRA REKENAANBOD VOOR DE BETA-STUDENT'

Het Comeniusprogramma stelt docenten in staat om, in de geest van de naamgever van het programma, hun visie op onderwijs in de praktijk te brengen. Het maakt jaarlijks een breed scala aan onderwijs-innovaties mogelijk op diverse hoger onderwijs instellingen. In het schooljaar 2019-2020 heeft team rekenen/wiskunde een dergelijke beurs toegekend gekregen en is Petra Hendrikse toegetreden tot het Comenius netwerk. Het team vertelt over hun ervaringen

DE AANLEIDING VOOR DE ONDERWIJSINNOVATIE

Team rekenen wil een geschikt onderwijsaanbod voor de sterkere bèta-student ontwikkelen, waarvan uiteindelijk álle studenten profiteren. Het primair onderwijs heeft baat bij meer bèta's voor de klas, die zich specifiek in de bèta richting verder hebben ontwikkeld. De kennisbasis rekenen-wiskunde overstijgt vakinhoudelijk zeer zelden 3 havo. Grote kans dat de studenten met een bèta-pakket of vwo-achtergrond vrijwel nooit vakinhoudelijk worden geprikkeld op de pabo. Uit een eerder onderzoek bleek inderdaad dat de getalenteerde reken-wiskunde studenten op KPZ behoefte aan meer uitdaging hebben. Wanneer getalenteerde studenten niet uitgedaagd worden op hun eigen niveau, ervaren zij niet of nauwelijks hoe het is om met een probleem geconfronteerd te worden waarvan je niet direct de oplossing ziet. Het wordt daardoor moeilijker om te leren, hoe je kinderen op die momenten kunt begeleiden. De student moet ver in zijn geheugen graven om zich te herinneren hoe dat was om vast te lopen bij een opdracht. Dat moet de student dan ook nog eens vanuit een nieuw perspectief doen, namelijk dat van de leraar. Om deze redenen zijn we als team rekenen-wiskunde niet akkoord met de stelling dat als je goed bent in rekenen-wiskunde, je de tijd van de modules van dat vak beter in kunt

zetten voor vakken waar je minder sterk in bent. Daarnaast hebben wij ook de overtuiging dat iemand die ergens talent voor heeft, moet leren hoe hij dat talent ten dienste van het desbetreffende vakgebied kan inzetten. Tot slot hebben we bij KPZ in de afgelopen jaren allerlei investeringen in ons reken-wiskundeonderwijs gedaan ten behoeve van de zwakkere studenten. Die bedienen we naar onze mening al volop. Nu zijn de studenten aan de andere kant van het spectrum aan de beurt. Kortom wij wilden iets met de sterkere reken-wiskunde student.

ONZE VISIE

Wij zijn van mening dat leren vooral plaats vindt als er interactie is over de leerstof. Onze ideeën hierover ontleen wij aan de situatieve learning theory, waarin

Rekendocent Jeffrey van Welsen

de sociale dialoog en argumentatieve zoektocht centraal staan. Wij menen dat studenten van en met elkaar moeten leren. We willen onderwijs in aparte routes ontwikkelen, die met elkaar in verbinding staan. Studenten uit beide routes moeten ook van studenten uit de andere leerroute kunnen leren. Van deze onderwijsinnovatie moeten zowel de sterke als de reguliere studenten profiteren.

DE ONDERWIJSINNOVATIE

De onderwijsinnovatie bestaat uit (1) het (door)ontwikkelen van een alternatieve leerroute voor de bèta-student, (2) het aanpassen van de route voor de reguliere studenten zodat er tijd vrijgemaakt wordt om met de sterke studenten door te brengen en (3) het ontwikkelen van een parallelle lijn waarin aandacht is voor het leren van elkaar. We zullen nu deze drie facetten één voor één bespreken.

HET (DOOR)ONTWIKKELEN VAN EEN ALTERNATIEVE LEERROUTE VOOR DE BÈTA-STUDENT

In de aanleiding gaven we aan dat we ook de bèta-student willen confronteren met wiskunde problemen waardoor ze zowel geprikkeld worden als waarvan ze niet direct de oplossing zien. We hebben daarom gezocht naar lesstof die raakt aan de onderwerpen van de module meten en meetkunde, die verder gaat dan wat op de middelbare school reeds behandeld is. We hebben onszelf bovendien uitgedaagd om onderwerpen te kiezen, die wel degelijk gebruikt of benoemd kunnen worden op de basisschool. Het zou mooi zijn als de studenten iets over het geleerde zouden kunnen vertellen. We denken dat dit ons gelukt is. Voor bijvoorbeeld meetkunde zijn we uitgekomen bij de bolmeetkunde

Studenten leren met en van elkaar.

en de relatie met het platte vlak. Centraal staat het probleem dat makers van kaarten (zoals in de atlas) hebben als ze onze 3-dimensionale werldebol willen afbeelden in het platte vlak. Bij een op de basisschool veelgebruikte kaart is er sprake van grote vertekeningen bij landen die ver van de evenaar afliggen. Dit is een interessant 'weetje', waarover onze studenten zeker iets kunnen vertellen op de basisschool. Ze hebben ook kennis gemaakt met een interessante app waarmee je landen over de kaart kunt slepen en zo hun ware grootte kunt zien, of juist kunt zien hoe groot landen die op de evenaar liggen eruit zouden zien als ze ver van de evenaar aflagen. Een andere, hieraan gerelateerde kwestie, zijn vliegroutes. Als je een vliegroute bekijkt op een kaart in de atlas, dan lijkt het een gekke route. Dat is het niet als je dezelfde route op de werldebol bekijkt. Ook hierover kunnen studenten iets vertellen op de basisschool. Het is afwachten in hoeverre studenten tot de ontdekking gaan komen dat de hoeken van een driehoek op een bol samen niet 180 graden hoeven te zijn....

We hebben door de toekenning van de beurs het genoeg gehad om over onze ideeën van gedachten te kunnen wisselen met een vakexpert. In deze gesprekken realiseerden we ons dat we eigenlijk niet zozeer het opdoen van vakinhoudelijke kennis als doel hadden. We waren wellicht veel meer uit op de ontwikkeling van een wiskundige attitude. We wilden bereiken dat studenten nieuwsgierig worden en zichzelf vragen zouden gaan stellen. Hoewel hier in de aanvraag dus eigenlijk niets over geschreven staat, wordt dit aspect tijdens de voorbereiding steeds belangrijker. Hoe formuleren we onze opdrachten? Wat geven we als eindopdracht? Waarop gaan we deze eindopdracht beoordelen? Er heeft een verschuiving in ons denken plaats gevonden, van het vinden van allerlei leuke, interessante, vakinhoudelijke opdrachten naar het prikkelen en uitdagen van studenten om hun eigen vragen te gaan stellen.

HET AANPASSEN VAN DE ROUTE VOOR DE REGULIERE STUDENTEN, ZODAT ER TIJD VRIJGEMAAKT WORDT OM MET DE STERKE STUDENTEN DOOR TE BRENGEN

Wanneer we tijd willen vrij maken om met de studenten in de alternatieve route aan de slag te gaan, betekent dit dat we minder tijd hebben voor de reguliere route. We zullen de tijd dus moeten invullen voor de reguliere studenten, zonder dat onze aanwezigheid daarbij noodzakelijk is. Eén van de manieren waarop we dit willen gaan doen, is door de inzet van instructievideo's. Daarmee ontstaat een vorm van blended-learning. We willen het blended materiaal zo ontwikkelen dat het niet alleen studenten van leerinhoud voorziet, maar dat het de studenten ook laat ontdekken welke lacunes zij in hun kennis hebben. Het blended materiaal laat de studenten actief worden, zodat zij op zoek gaan naar informatie om opdrachten te kunnen maken, meningen te kunnen vormen en conclusies te kunnen trekken. De instructievideo's die we tot nu toe bij ons vakgebied ontwikkelden, waren vooral vormen van passieve informatieoverdracht. Daar willen we dus verandering in brengen. Het zal voor ons team ook even wennen zijn, en wellicht ook voor de studenten, dat we bewust afwezig zijn. Lukt het ons om deze studenten voldoende te ondersteunen zodat zij tijdens onze afwezigheid zinvol hun tijd kunnen besteden?

HET ONTWIKKELEN VAN EEN PARALLELE LIJN, WAARIN AANDACHT IS VOOR HET LEREN VAN ELKAAR

Hoe kunnen we twee leerroutes ontwikkelen die met elkaar in verbinding staan en waarbij interactie tussen studenten uit beide leerroutes nog zinvol is? Om te beginnen willen we alle studenten aan opdrachten binnen hetzelfde domein en daarbinnen hetzelfde thema laten werken. De domeinen zijn meten en meetkunde. We zijn allereerst nagegaan welke thema's we in de reguliere route behandelen. In gesprekken met elkaar en de ingevlogen deskundigen kwamen we tot de conclusie dat het gaat om de vraag hoe je iets 3-dimensionaals goed kunt afbeelden in het platte vlak (2-dimensionaal). Daarnaast weten we uit voorgaande jaren dat studenten bij één van de opdrachten worstelen met hoe gedetailleerd ze moeten zijn, wat nemen ze nog wel mee en wat niet meer. In beide eindopdrachten vragen we studenten een overzicht te geven van de categorieën van mogelijkheden. We besloten dat de opdrachten voor de alternatieve route hier op aan zouden moeten haken. Daarmee hadden we dan ook al gelijk drie gespreksthema's te pakken die vanuit beide leerroutes gevoed konden worden, namelijk de relatie tussen 2D en 3D, categoriseren en de mate van detail.

ALTERNATIEVE LEERROUTES

We dachten ook na over wat we de studenten van de alternatieve leerroute zouden kunnen leren waar ze concreet op hun basisschool iets mee zouden kunnen. Op de middelbare school wordt het meetkundeprogramma geogebra veelvuldig gebruikt. De studenten hebben echt een meerwaarde wanneer zij dit programma zouden kunnen inzetten voor hun basisschoolleerlingen. We wilden echter, nu we over de rijkheid van mogelijkheden zo enthousiast geworden zijn, onze reguliere studenten dit niet helemaal onthouden. We hebben daarom de keuze gemaakt om de alternatieve studenten met het programma te laten werken en de reguliere studenten het programma te tonen. Dit heeft ons bovendien een volgend gespreksthema opgeleverd, namelijk de inzet van materialen (en programma's) in de rekenles. Ook over dit gespreksthema kan vanuit beide leerroutes van alles worden ingebracht.

In de eerste gesprekken leek er een verschil te bestaan tussen beide leerroutes. Alleen de alternatieve route leek veel te maken te krijgen met de functie van het bewijzen binnen de wiskunde. Toen we daar nog eens nader naar keken, beseften we ons dat het zeker niet zo is dat de reguliere studenten daar niet mee van doen hebben. Alleen blijft dit vaak impliciet. Daarmee was ook ons laatste gespreksthema gerezen, namelijk de functie van het bewijzen.

Kortom, we hebben gespreksthema's gevonden waarbij aanknopingspunten in beide leerroutes aanwezig zijn. Omdat studenten met verschillende opdrachten bezig zullen zijn, zullen zij op een bepaald abstractieniveau over deze thema's moeten praten. Het is voor ons spannend of ze dat ook inderdaad zal lukken.

We realiseerden ons dat we de interactie dusdanig belangrijk vonden, dat we daar flink de tijd voor wilden nemen in onze lessen. Dit heeft ertoe geleid dat we hebben besloten om het grootste deel van de laatste bijeenkomst van de module te besteden aan een leergesprek. In dit leergesprek wisselen de studenten uit beide leerroutes hun leerervaringen met elkaar uit aan de hand van de vijf eerder genoemde gespreksthema's. Uiteraard moeten we onze studenten daar wel op voorbereiden. We willen daarom gedurende de eerdere bijeenkomsten de aandacht van de studenten richten op de gespreksthema's en de relatie van die thema's met wat er op dat moment op het programma stond.

Op die momenten kunnen we de studenten ook ondersteunen om op een abstracter niveau te spreken over waar zij mee bezig zijn.

TIJDSPAD

In 2019 is de Comenius-aanvraag gehonoreerd en is Petra Hendrikse toegetreden tot het netwerk van Comenius. Op een conferentie over vernieuwend reken-wiskunde onderwijs hebben we twee experts, een inhoudelijk en een op het gebied van blended learning, gevonden en zijn we gestart met de voorbereidingen. Als aftrap hebben we met elkaar het curriculaire spinnenweb doorlopen, daarna onze doelen scherp gesteld en besluiten genomen over het te ontwikkelen onderwijs. In 2020 gaat deze ontwikkeling verder en zullen de bijeenkomsten plaats vinden.

**SCAN DE QR CODE VOOR
MEER INFORMATIE,
ONDERBOUWING VANUIT
LITERATUUR EN DE
NIEUWSBRIEVEN**

MOOIE CIJFERS VOOR ONDERZOEK VAN HET KENNISCENTRUM

De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig getoetst. Op basisscholen komt bijvoorbeeld de inspectie langs en de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Commissie oordeelt over de kwaliteit van opleidingen in het hoger onderwijs. Er is ook een commissie die de kwaliteit van praktijkgericht onderzoek in het hbo toetst. In oktober heeft deze commissie de kwaliteit van het Kenniscentrum van KPZ beoordeeld.

KRITISCHE REFLECTIE

Op basis van vijf standaarden heeft het Kenniscentrum van tevoren een Kritische Reflectie geschreven. Die is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse groeperingen, zoals studenten, hogeschooldocenten, het werkveld, waaronder oud-studenten bachelor en master, directie, voorzitter College van Bestuur en de Raad van Toezicht. Het Kenniscentrum heeft zichzelf in deze Kritische Reflectie de spiegel voorgehouden en beschreven op welke wijze het aan de kwaliteitsstandaarden tracht te voldoen.

Bij deze standaarden gaat het om de volgende vragen:

- heeft het Kenniscentrum een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel?
- heeft het Kenniscentrum voldoende onderzoekers, geld en samenwerkingsverbanden om het onderzoeksprofiel te realiseren?
- voldoet de kwaliteit van het onderzoek aan de standaarden in het vakgebied?
- levert het Kenniscentrum voldoende kennisproducten op voor het vakgebied, de beroepsgroep en het onderwijs?
- voert het Kenniscentrum regelmatig evaluaties uit en worden er op basis van die evaluaties verbeteringen uitgevoerd?

Het panel in gesprek met leden van KPZ Kenniscentrum en de directie

Per vraag heeft het Kenniscentrum laten zien waar het op dit moment staat, wat het bereikt heeft, wat de ambities zijn en wat de aandachtspunten zijn.

De beoordelingscommissie bestaat uit representanten van onderwijs, wetenschap en beroepspraktijk: Professor Wim Jochems, emeritus hoogleraar aan de Technische Universiteit Delft en aan de Technische Universiteit Eindhoven, dr. Jacqueline van Swet, lector bij Fontys en drs. Harrie van de Ven, bestuurder van Optimus primair onderwijs.

Op 1 oktober heeft de commissie gesproken met de voorzitter van het College van Bestuur, de directie, de lector, de onderzoekers van het Kenniscentrum, docenten, studenten van de bachelor en de master, bestuurders, leraren en onderzoekscoördinatoren uit het werkveld.

TWEE KEER 'GOED'

Aan het eind van de dag gaf de commissie al een voorlopig oordeel, het Kenniscentrum voldeed aan alle eisen, twee standaarden werden zelfs met goed beoordeeld, standaard 2 (inzet en middelen) en standaard 4 (voldoende kennisproducten).

Het Kenniscentrum heeft een geringe capaciteit, maar de commissie is zeer positief over de (creatieve) wijze waarop het Kenniscentrum zeer bewust op zoek gaat naar mogelijkheden om extra onderzoekscapaciteit te realiseren. Als voorbeeld noemt de commissie de manier waarop KPZ het werkveld betreft bij onderzoek o.a. in de kenniskringen werkveld, hen deels zelf regie laat voeren en op die wijze extra onderzoekstijd tot beschikking krijgt.

Daarnaast is de commissie onder de indruk van de output, de kennisproducten, die het Kenniscentrum levert ten opzichte van een beperkte personele capaciteit. Met het oog op de toekomst hecht de commissie waarde aan de uitgesproken ambitie door CvB en Raad van Toezicht van verdubbeling van de onderzoekscapaciteit en de financiële middelen binnen een termijn van vier jaar.

De commissie concludeert dat het onderzoek van het Kenniscentrum absoluut relevant is en ook in het regionale werkveld landt. De onderzoeksmethoden (narratief en ontwerpgericht) dragen hier volgens de commissie aan bij. De commissie heeft zeer veel waardering voor de narratieve insteek: "Uniek voor het onderzoek van KPZ is dat elk onderzoek start met een verhaal. Deze narratieve insteek vormt de basis voor het onderzoeksprofiel van KPZ, zo stelt de commissie vast op basis van de gevoerde gesprekken en de bestudeerde publicaties en

Prof. dr. Wim Jochems geeft het voorlopige oordeel

producten. De narratieve invalshoek wordt gecombineerd met een ontwerpgerichte onderzoeks aanpak. De commissie heeft voorbeelden gehoord en gezien, waarin deze twee aspecten op een natuurlijke wijze samen komen. (...) Deze methodologische uitgangspunten van het onderzoek zijn kenmerkend voor het KPZ Kenniscentrum en komen voort uit de waarden en ambities van de hogeschool; het belang van het verhaal voor de ontwikkeling van de professionele identiteit van leraren vormt de ruggengraat van KPZ. Het lectoraat Narratieve Professionele Identiteit geeft hier invulling aan." (Hobéon, 2019, p. 3).

Het Kenniscentrum levert tevens een grote en zeer belangrijke bijdrage aan het onderwijs van KPZ. De commissie noemt de ontwikkeling van de associate degree, bachelor- en masteropleiding, de verantwoordelijkheid voor de onderzoeksleerlijn in het onderwijs, en de begeleiding van afstudeerders door het Kenniscentrum als voorbeelden. Het aantal wetenschappelijke publicaties dat KPZ realiseert, is beperkt. Daar staat volgens de commissie tegenover dat het Kenniscentrum wel degelijk bijdraagt aan de kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein, bijvoorbeeld op het terrein van leesbevordering en interprofessioneel samenwerken. De bijdrage die KPZ levert aan het onderzoeksdomein wordt ook herkend door andere instellingen, die KPZ steeds vaker benaderen om deel te nemen aan onderzoeksaanvragen en consortia.

AANBEVELINGEN

Uiteraard heeft de commissie ook enkele aanbevelingen. Zo adviseert de commissie om de indicatoren duidelijker te formuleren, een keuze te maken in de vele onderzoeksthema's, een realistisch plan op te stellen voor uitbreiding van de inzet en middelen van het Kenniscentrum, en om sterk in te zetten op de waardevolle samenwerking binnen de Campus Kind en Educatie, maar wel met behoud van de eigen narratieve en ontwerpgerichte aanpak.

KPZ en de onderzoekers van het Kenniscentrum kunnen tevreden zijn.

LITERATUUR

KPZ Kenniscentrum. (2019). *Kritische Reflectie Kenniscentrum Katholieke Pabo Zwolle*. Zwolle: KPZ.

Hobéon. (2019). *Evaluatie rapport KPZ Kenniscentrum*. Den Haag: Hobéon.

ONDERWIJSKWALITEIT VERBETEREN EN ONDERWIJS AANTREKKELIJKER MAKEN

Op 9 oktober 2019 heeft KPZ bezoek gehad van een panel van de NVAO (Nederlands-Vlaams Accreditatie Orgaan) in het kader van de kwaliteitsafspraken hoger onderwijs. De kwaliteitsafspraken komen voort uit het sectorakkoord dat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen (OC&W) en de Vereniging Hogescholen in het voorjaar van 2018 sloten. Via de kwaliteitsafspraken vloeit geld in de vorm van onderwijskwaliteit terug naar studenten en worden de middelen die vrij komen als gevolg van de invoering van het studieleenstelsel expliciet ingezet. Met de kwaliteitsafspraken geven de hogescholen invulling aan de verdere kwaliteitsverbetering binnen de hogeschool.

KPZ heeft in samenspraak met studenten, MR, medewerkers en het werkveld diverse plannen geformuleerd binnen de voorgeschreven zes thema's (zie pagina 23) met als doel de onderwijskwaliteit te verbeteren. Dit doen we door te werken aan intensief en kleinschalig onderwijs, in kleinere groepen, met meer begeleiding op bijvoorbeeld taal en rekenen. Ook investeren we fors in onderwijsdifferentiatie om meer keuzemogelijkheden te bieden. Een concreet voorbeeld is de ontwikkeling van een internationale Engelstalige minor Outdoor Education. Daarnaast worden voorzieningen voor studenten als studieruimtes uitgebreid of aangepast en krijgt de professionalisering van docenten een impuls.

Medewerkers en studenten luisteren aan het einde van de dag naar de bevindingen van het panel

BEOORDELING

De commissie oordeelt dat de invulling van de kwaliteitsafspraken door KPZ voldoet aan de voorwaarden. Het positieve advies van de commissie is overgenomen door de NVAO en daarop heeft de minister een positief besluit genomen. Dit betekent dat we de komende jaren aan de slag kunnen met de verwezenlijking van de kwaliteitsafspraken en daarmee de onderwijskwaliteit verbeteren en aantrekkelijker te maken.

Thema	voornemens
Intensiever en kleinschalig onderwijs	• Het inrichten van kleinere tutorgroepen in pabo 4 • Het inrichten van kleinere groepen studieloopbaan begeleiding in pabo3 • Het inzetten van vakinhoudelijke experts in de afstudeerfase
Meer en betere begeleiding van studenten	• Het faciliteren en positioneren van het zorgteam • Het extra faciliteren van tutores en studieloopbaanbegeleiders • Het extra faciliteren van de faseteams
Studiesucces	• Extra aanbod taal en rekenen in pabo 1 • Ontwikkelen van gerichtere studiekeuzeactiviteiten
Onderwijsdifferentiatie	• Breed en divers aanbod binnen talentontwikkeling • Aanpassen van het deeltijdcurriculum • Ontwikkelen van diversiteit in leerroutes voor student: verbieden, verdiepen, versnellen. (Hiervoor tijd vrij maken bij hogeschooldocenten o.a. door aanstellen junior docenten) • Professionalisering t.a.v. formatief toetsen • EVC. beleid passend maken
Passende en goede onderwijsfaciliteiten	• Ontwikkelen van een KPZ app voor informatievoorzieningen (o.a. rooster) • Het digitaal toetsen uitbreiden • Aanpassen van de studieruimtes voor studenten
Professionaliseren docenten	• Professionalisering BKE (Basis Kwalificatie Examinering) en SKE (Senior Kwalificatie Examinering) • Het faciliteren van master opleidingen professionalisering begeleidingsvaardigheden PPO

Scan de code hieronder voor het document Kwaliteitsafspraken.

SCAN ME

Scan de code hieronder voor het adviesrapport van de NVAO.

SCAN ME

‘ALLEEN DOOR SAMENWERKEN ONTSTAAN ER EERLIJKE KANSSEN VOOR KINDEREN’

Anne Looijenga, directeur Dienstverlening van KPZ, is geïnterviewd voor een serie portretten over het vergroten van ontwikkelkansen voor kinderen. Dit artikel is eerder verschenen in 'Met andere ogen'.

WIE BEN JE EN WAT IS JE (PROFESSIELE) ROL?

‘Ik ben een bedrijfskundige met een onderwijshart die zoekt naar nieuwe, creatieve en effectieve oplossingen als het gaat om maatschappelijke vraagstukken. Ik probeer een aantal jaren vooruit te kijken bij complexe vraagstukken die niet regulier kunnen worden opgelost, waarvoor je andere combinaties, inzichten en contexten nodig hebt om dit op te lossen of ieder geval proberen te beïnvloeden. Sinds 10 jaar ben ik directeur bij de KPZ, na bijna 20 jaar als adviseur, programmamanager en leidinggevende in het sociale en educatieve domein. In 2015 zijn we begonnen met een initiatief rondom de Campus Kind en Educatie gericht op het thema kindberoepen. Dit is een samenwerkingsverband tussen KPZ, Hogeschool Viaa, mbo Menso Alting, Landstede mbo en Landstede Kinderopvang. Niet ieder kind heeft dezelfde kansen. Dat merk je ook ten tijde van het thuisonderwijs. Niet iedereen heeft een goede laptop, sterk genoeg internet etc en voldoende uitdaging of veiligheid thuis. Ons instituut is 125 jaar geleden opgericht met twee doelstelling: het werken aan laaggeletterdheid bij kinderen en het zorgdragen voor eerlijke kansen. En dat doen we eigenlijk nog steeds. Het zit in ons DNA. Dit is iets waar de politiek nu ook klaar voor lijkt te zijn.

WAAR STAAT MET ANDERE OGEN VOOR IN JOUW OGEN?

‘Eerlijke kansen en perspectieven voor kinderen en jeugd. Dit geldt voor alle kinderen: zowel de groep die in het gedrang komt in de systemen, als de 80 procent waar het goed mee lijkt te gaan, maar voor wie het toch nog niet optimaal georganiseerd wordt;

problematiek die we aan de buitenkant niet zien. MAO zorgt ervoor dat de maatschappij, de politiek en professionele organisaties en de diverse professionals gemeenschappelijk de daadwerkelijke verantwoordelijkheid nemen voor kinderen en ouders. Ik zie daarin een mooie trend waarbij de politiek in de regie steeds meer zijn verantwoordelijkheid neemt. Dit zit deels in een financiële urgentie omdat er grote problemen zijn met de financiering van de jeugdhulpverlening, maar ik zie ook wethouders en bepalende bestuurders en ambtenaren die initiatieven nemen in het belang van de kinderen.’

WELK KIND HEB JE VOOR OGEN, HOE DRAAG JE BIJ AAN HET VERGROTEN VAN ZIJN OF HAAR ONTWIKKELKANSSEN?

‘Het begint bij eerlijke kansen voor kinderen, jeugdigen en studenten. Vijf jaar geleden zijn er toelatingseisen ingevoerd voor de lerarenopleidingen waardoor een groot deel van de MBO studenten geen toegang meer had tot het hoger onderwijs. Wij zijn een nieuwe opleiding

gestart waar inmiddels 140 studenten zijn afgestudeerd en nu 220 studenten actief zijn. Zeker 80% van deze mensen was anders niet in het HBO terecht gekomen en dat reflecteert terug op de kinderen die nu door dit soort afgestudeerde leraren beter onderwijs kunnen krijgen. Deze nieuwe professionals weten de verbinding te leggen tussen kinderen, ouders, de wijk, het dorp, sportverenigingen, leesexpres, sociale wijkteam etc. Ze denken buiten de traditionele systemen en weten die te doorbreken in het belang van de kinderen. Het zijn niet alleen jonge twintigers die deze opleiding volgen, maar ook professionals die jarenlang werken in de diverse sectoren of herintreders en carrière-switchers van in de veertig- en vijftig. De kern van Met Andere Ogen is het interprofessioneel werken binnen teams in het belang van kinderen, waarbij je nieuwe spreektaal krijgt, nieuwe professionele cultuur en nieuwe werkwijze, waarbij je elkaars verantwoordelijkheden en rollen over mag nemen in het belang van kinderen.'

WAT KUN JE ZELF BIJDAGEN AAN MET ANDERE OGEN?

'Wij kunnen voorbeelden laten zien hoe zo'n proces loopt en hoe je dit kunt vormgeven. In de praktijk, maar ook wat de theoretische onderbouwingen en factoren voor belemmeringen en successen zijn. Dat is heel lastig omdat veel mensen vooringenomen zijn over elkaars proces. Wat kan de samenwerking tussen instituties en professionals op leveren, maar ook praktische voorbeelden van een professionals over hoe je bijvoorbeeld binnen komt bij een sportvereniging, centrum voor jeugd en Gezin of bibliotheek. Of hoe help je ouders met het invullen van een formulier om uiteindelijk kinderen de kans te geven boeken te gaan lezen. Ook bezitten we veel data over laaggeletterdheid en regionale analyse en andere feitelijke informatie die kunnen bijdragen aan bewustwording, effectieve interventies en professionalisering. Die bewustwording en dialoog, daar begint het mee. Dat gaat over de sectoren heen. Dat is zeker gaande. We krijgen hierover vanuit allerlei regio's, gemeenten en wijken vragen. We hebben bijvoorbeeld filmpjes met succesverhalen, maar ook voorbeelden van de belemmeringen waar we tegenaan lopen. Die willen we graag delen. Wat wij belangrijk vinden is het leren van daadwerkelijk multidisciplinair interprofessioneel werken. Dat is nog lastiger dan het klinkt. Dan moet je elkaar echt toelaten tot elkaars professie. Ook moeten professionals het lef en doorzettingsvermogen hebben om bestaande systemen te doorbreken. Dit vraag niet alleen lef, maar ook leiderschap. Hiervoor is de Campus gestart met een tweede

interprofessionele opleiding als Master Leiderschap en Innovatie gericht op de samenwerkende sectoren Kinderopvang, Educatie, Sociaal Werk, jeugdzorg en lokale overheden. Daarvoor zijn we constant in onderhandeling en gesprek met bijvoorbeeld ministeries, branche en belangenverenigingen die ons het liefst weer terugduwen in de bestaande systemen. Soms is dat frustrerend, maar ik zie ook hoe onze studenten en partners in het werkveld dit wel oppakken en daar word ik enorm blij van.'

VUL AAN: VOOR MIJ IS MET ANDERE OGEN GESLAAGD ALS....

'... we op korte termijn binnen de wijken rondom professionele organisaties de gelijke kansen van kinderen en jeugd kunnen vergroten. Dat begint in de fase van bewustwording. Hoe kom je tot een gemeenschappelijke spreektaal? Hoe leren we elkaar echt kennen? Dat gaat veel verder dan een samenwerkingsovereenkomst. Hoe ga je echt het gesprek met elkaar aan? Wat zijn de meeste urgente hiaten in onze regio, zoals laaggeletterdheid, sociale armoede en kansenongelijkheid? Die hiaten zijn echt verschillend, zelfs op slechts 20 kilometer afstand. Is de regio bekend met wat bij hun de meest urgente hiaten zijn en hoe bij te dragen aan het oplossen hiervan, dan is Met Andere Ogen voor mij geslaagd.'

MEER INFORMATIE

Ga naar www.aanpakmetandereogen.nl voor meer interviews of scan de code hieronder.

KPZ INTERNATIONAAL

KPZ is op veelzijdige wijze actief op internationaal vlak, waardoor studenten op verschillende momenten in de opleiding de kans krijgen om internationale competenties te ontwikkelen. Zo zijn er verschillende werkweken, mogelijkheden tot internationale stage of studie en internationale conferenties en uitwisselingen in het programma opgenomen. Semester 6 van de bachelor Leraar Basisonderwijs voltijdopleiding betreft het zwaartepunt als het gaat om internationale mogelijkheden. Zo is het voor studenten onder andere mogelijk om deel te nemen aan de 'International Class'.

INTERNATIONAL CLASS

De International Class is een programma dat kan worden gekozen in plaats van het reguliere programma van semester 6 of een buitenlandse stage of studie. Dit programma besteedt onder andere aandacht aan: Nederlandse en Engelse taal, Nederlandse cultuur en samenleving, muziek en drama, IPC, pedagogiek, stage en projectweken. Deelnemers zijn met name studenten van Europese partnerinstituten. Een enkele student vanuit KPZ kiest voor deelname aan dit programma, maar dit aantal ligt erg laag. Het blijkt echter een mooi alternatief te zijn voor studenten die graag een internationale ervaring willen opdoen, maar niet de mogelijkheid hebben om drie tot vijf maanden naar het buitenland te gaan.

NIEUW PROGRAMMA

De International Class kent de laatste jaren een dalende trend in aantallen studenten. Daarom gaan we de IC vernieuwen. Het nieuwe programma moet interessant zijn voor internationale studenten, maar ook interessanter worden voor de KPZ student. Momenteel is de opbrengst voor de Nederlandse student met name gericht op de ontwikkeling van internationale competenties. In de toekomst zal de nadruk meer op de onderwijskundige verdieping liggen. In 2019 is er gestart met een vooronderzoek om in beeld te brengen of het haalbaar is om vanaf 2021-2022 met een nieuw internationaal programma te starten. In 2020 zal hier een beslissing over worden genomen.

2019 was ook het jaar van nieuwe beleidsstukken. Het International office heeft de visie en doelstellingen voor de komende jaren beschreven. Deze stukken vormen input voor het instellingsplan en de subsidieaanvraag van Erasmus die in 2020 worden geschreven.

Het International office heeft de volgende ambitie uitgesproken: 'Elke student en medewerker van KPZ moet een internationale ervaring opdoen die bijdraagt aan de professionele ontwikkeling. Ofwel door 'Internationalisation at home' ofwel door een ervaring buiten onze landsgrenzen.'

Om deze ambitie kracht bij te zetten zijn er doelstellingen geformuleerd, waarin interne communicatie, innovatie wat betreft 'Internationalisation at home', nieuwe partnerschappen en digitalisering belangrijke speerpunten zijn.

'ELKE STUDENT EN MEDEWERKER VAN KPZ MOET EEN INTERNATIONALE ERVARING OPDOEN DIE BIJDRAAGT AAN DE PROFESSIONELE ONTWIKKELING. OFWEL DOOR 'INTERNATIONALISATION AT HOME' OFWEL DOOR EEN ERVARING BUITEN ONZE LANDSGRENZEN.'

SAMEN OPLEIDEN EN PROFESSIONALISEREN

10-JARIG JUBILEUM SAMEN OPLEIDEN EN PROFESSIONALISEREN

Het 10-jarig jubileum van het Samen Opleiden en Professionaliseren is tijdens de eerste stageweek van schooljaar 2019-2020 gevierd. Alle scholen hebben als dank voor hun inzet om gedurende de afgelopen tien jaar studenten goed te begeleiden en op te leiden tot waardevolle collega's en hun onderwijs te verbeteren en verder te ontwikkelen, een jonge berk ontvangen.

Het eerste zaadje van het Samen Opleiden en Professionaliseren is inmiddels uitgegroeid van een kleine twijg naar een jonge boom. Een boom die stevig staat, is geworteld in de opleidingsscholen en die door zijn bouw dankzij zijn veerkracht alle eventuele stormen kan doorstaan. Er zijn maar liefst 126 bomen geplant!

AANTALLEN

Het aantal studenten dat binnen de verschillende Opleidingsscholen/samenwerkingsverbanden wordt opgeleid groeit langzaam maar gestaag. Van rond de 370 studenten in 2014, is het aantal nu gestegen naar ruim 500.

Naast de door OCW erkende samenwerkingsverbanden *mijnplein*-KPZ, Educatief Partnerschap Zwolle e.o.-KPZ en Catent-KPZ is sinds december 2019 ook aspirant Opleidingsschool Samen-KPZ toegevoegd. Besturen SKOFV, Ante, Stichting SchOOL en SCPO Lelystad maken daar deel van uit. Stichting Quo Vadis, tegenwoordig Varietas genoemd, sluit eind schooljaar 2019-2020 officieel aan bij Educatief Partnerschap Zwolle e.o.-KPZ en daarmee werkt KPZ dan met 12 besturen intensief samen op het gebied van Samen Opleiden en Professionaliseren.

DIRECTEURENBERADEN

Er zijn per jaar twee Directeurenberaden op locatie. Het doel hiervan is tweeledig: het bevorderen van de samenwerking tussen de samenwerkingsverbanden en collectief leren en kennisdeling- en uitwisseling laten plaatsvinden vanuit de visie van deze samenwerkingsverbanden.

SCHOOLBEZOEKEN

De inhoud van deze bijeenkomsten op de scholen richt zich op inspiratie, intervisie, informatie en de inhoud rondom de stageleergroepen. Iedere school bepaalt zelf welk thema tijdens het bezoek centraal staat, waardoor er een rijk scala aan verschillende onderwerpen aan bod komt. Sinds dit jaar kunnen directeuren ook een van hun teamleden meenemen wanneer het thema van de school daar aanleiding toe geeft.

In maart zijn bezoeken afgelegd bij:

- aos daltonschool School B in Steenwijk (Op Kop). Centraal stond het in kaart brengen van hoe het daltononderwijs wordt vormgegeven, waarbij gebruik kon worden gemaakt van een kijkwijzer.
- os SBO De Boemerang in Apeldoorn (Leerplein055). Hier is gekeken naar hoe het EDI-model verbonden wordt aan hun onderwijs en hoe binnen het Ontwikkelingsgericht Onderwijs wereldoriëntatie vormgegeven kan worden.
- os SBO De Vonder in Slagharen (Catent). Hier is ingegaan op 'talentgesprekken', omdat de school bezig is om kindertalentenfluisteraar-school te worden.
- os SWS De Fondali in Creil (Aves) Op deze school staat co-teaching centraal, maar werd ook ingegaan op o.a. professionalisering van leraren via Lesson Study.

In november zijn bezoeken afgelegd bij:

- os Daltonschool Windkracht 10 Emmeloord (Aves). Thema bij dit schoolbezoek was op welke wijze groepsdoorbroken gewerkt wordt.
- aos Titus Brandsma Hoogeveen (Catent). 'Eigenaarschap' en dan vooral het stellen van eigen doelen was het thema bij dit bezoek.
- aos Don Bosco Steenwijkerwold (Catent). Hier zijn tips/suggesties uitgewisseld t.a.v. het werken vanuit leerlijnen en kerndoelen waarbij de methodes steeds meer als inspiratie gebruikt worden.
- os Vlieger 1 Zwolle (Catent). Deze school werkt vanuit het principe van 'Verbindend gezag': geeft erkenning aan de (vaak complexe) taken van leerkrachten. Het normaliseert gevoelens van machteloosheid en biedt handreikingen wanneer er sprake is van handelingsverlegenheid.

Stappenplan dat getoond werd tijdens scholenbezoek.

- os Jenaplanschool De Phoenix Zwolle (Catent). Tijdens het bezoek is ingegaan op hoe doorgaande lijnen duidelijk zichtbaar zijn in de school.
- aos Daltonschool Kindcentrum De Markesteen Zwolle (OOZ). Centraal stond communicatie met en richting ouders en is verkend welke tools hierbij worden ingezet.

Voor meer informatie over de genoemde thema's kan rechtstreeks contact opgenomen worden met de betreffende school of het contact kan gelegd worden via de projectcoördinator van KPZ.

MENTORTRAININGEN

De afgelopen jaren zijn veel basisschoolmentoren door de mentorentrainingen geschoold in het begeleiden en beoordelen van studenten in de praktijk. Deze trainingen hebben hun doel gediend, maar de inhoud en werkwijze zijn geheel herzien, in samenwerking met collega's uit het werkveld. Ook hierin wordt de samenwerking vormgegeven en dit leidt tot waardevolle bijdragen aan verdere professionalisering van mentoren. De geactualiseerde training komt tegemoet aan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van bekwaamheidseisen, collectief leren, begeleiding/beoordeling van studenten, daarbij rechtdoende aan hoe de opleiding samen met het werkveld de verantwoordelijkheid neemt om studenten te begeleiden in hun ontwikkeling naar professional in dit beroep.

SCAN DE QR-CODE VOOR DE FILM VAN ACADEMISCHE OPLEIDINGSSCHOOL DALTON KINDCENTRUM DE MARKESTEEN

ACADEMISCHE SCHOOL IN BEELD

In navolging van andere jaren is academische opleidingsschool Dalton Kindcentrum De Markesteen (OOZ) in Zwolle middels een korte film in beeld gebracht. Met deze film wordt in beeld gebracht hoe het academische traject voor een wpo-student er in de praktijk op de Markesteen uit ziet. Per jaar worden een of twee academische opleidingsscholen in beeld gebracht.

Op basis van de ervaringen in 2019, wordt er met vertrouwen tegemoet gezien naar het continueren van het Samen Opleiden en Professionaliseren in 2020!

AANPAK LERARENTEKORT IN ONZE REGIO: WE GAAN DOOR!

Hoewel de regionale verschillen groot zijn, heeft vrijwel iedere school er mee te maken: het lerarentekort. In de scholen is dit voelbaar doordat er geen vervangers zijn en vacatures moeilijker worden vervuld. Op de opleidingen is het zichtbaar doordat het aantal studenten nog altijd minder is ten opzichte van tien jaar geleden. Sinds de toekenning van de subsidies Regionale Aanpak Lerarentekort (RAL) in september 2019 pakken we, als schoolbesturen (ruim 50) en opleidingsinstellingen (zie ook kader) dit maatschappelijke probleem aan. We blikken terug op het afgelopen jaar en kijken vooruit, want met de toekenning van de subsidies Regionale Aanpak Personeelstekort (RAP) zetten we onze samenwerking de komende 2,5 jaar voort!

Het lerarentekort is een complex probleem. Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen voor het tekort dat is ontstaan en de komende jaren zal toenemen (Arbeidsmarktplatform PO, 2019). Opmerkelijk genoeg zijn daarbij ook de te verwachten tekorten lastig te vangen in prognoses. “Een tekort aan leraren is helaas niet eenvoudig te definiëren. Het hangt af van de vraag wat je een toelaatbare omvang van een klas vindt, een maximale werkdruk, een maximum betrekkingsomvang, een minimale kwaliteit, bevoegdheid, et cetera. Op het moment dat leerlingen structureel naar huis gestuurd worden is natuurlijk wel evident sprake van tekorten. Maar dat wil niet zeggen dat er in de periode daarvoor nog geen tekorten zijn.” (Adriaens, Fontein, & De Vos, 2019, p.1). Ook weten we nog onvoldoende hoe de interventies (vanuit het Ministerie OCW en vanuit de regio's) van invloed zijn op de te verwachten tekorten. In onze aanpak gaan we uit van de prognoses zoals deze in november 2018 zijn geformuleerd (Adriaens & Fontein, 2018). Dat

betekent dat er in de regio Zwolle, Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe, Drenthe en Flevoland een tekort wordt verwacht van in totaal 382 structurele fulltime banen.

HOE WE HET AANPAKKEN

De complexiteit van het probleem betekent dat we ons in de aanpak van het lerarentekort op meerdere facetten richten om het tekort op de korte-, maar ook middellange- en lange termijn te beïnvloeden. We richten ons op leerlingen in het voortgezet onderwijs en het beeld dat zij hebben van onze

REGIONALE AANPAK PERSONEELSTEKORT (RAP)

Samenwerking tussen:

40 po besturen, zeventien vo besturen, drie mbo opleidingsinstellingen (Aventus, Deltion College, Landstede MBO) en drie hbo opleidingsinstellingen (Hogeschool KPZ, Hogeschool Viaa en Hogeschool Windesheim)

Deelnemende gemeenten:

Apeldoorn, Dalfsen, De Wolden, Dronten, Elburg, Epe, Ermelo, Hardenberg, Harderwijk, Hattem, Heerde, Hellendoorn, Kampen, Meppel, Noordoostpolder, Nunspeet, Oldebroek, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Rijssen, Steenwijkerland, Twenterand, Westerveld, Urk, Wierden, Zwartewaterland en Zwolle.

sector, het verbeteren van opleidingsroutes, de begeleiding van startende leraren/docenten, het realiseren van logische informatiestromen voor geïnteresseerden in het onderwijs (loket), het werven van verschillende doelgroepen, ontwikkeling van hybride docentvormen, het opleiden van statushouders, het anders organiseren van onderwijs en het ondersteunen van herintreders bij hun terugkeer naar het onderwijs. Met deze diversiteit aan activiteiten willen we op verschillende manieren het lerarentekort terugdringen.

SAMEN WERVEN

Eén van de activiteiten waar we ons op richten is het samen werven van geïnteresseerden voor het onderwijs. Dat betekent dat we als werkgevers en opleidingsinstellingen in de desbetreffende regio samen een beeld schetsen van het beroep, het volgen van de opleiding en opdoen van ervaring in de praktijk. Ook geven we een realistisch beeld ten aanzien van baankansen nu en in de toekomst. We hopen zo geïnteresseerden uit de regio te werven met als doel dat ze een passende opleidingsroute kiezen, zich kunnen verbinden aan een toekomstig werkgever en in de desbetreffende regio blijven wonen en werken.

HERINTREDERSPROGRAMMA

Een ander voorbeeld is dat we herintreders met een programma faciliteren om de terugkeer te maken naar het onderwijs. Hoewel de herintreder weliswaar bevoegd is, voelt hij of zij zich niet altijd voldoende bekwaam en toegerust om weer voor de klas te staan. Zeker als dat tien jaar of langer geleden is. De spreekwoordelijke drempel is dan te hoog. Met het herintredersprogramma wordt de herintreder op verschillende vakken bijgeschoold en zijn kennis opgefrist en wordt casuïstiek behandeld tijdens intervisiebijeenkomsten. Dat levert tot dusver een goed resultaat op: alle herintreders werken vooralsnog in het onderwijs!

ANDERE INITIATIEVEN

Naast bovengenoemde initiatieven zijn er nog veel meer activiteiten verricht het afgelopen jaar: op het gebied van loopbaan- en beroeporiëntatie (LOB), de inzet van het tutoringprogramma, verbeteren van het zij-instroomprogramma, versneld voor de klas-route en doorstroommogelijkheden, ontwikkeling van een app voor hybride docenten (docenten die zowel in de praktijk als in het onderwijs werken), het begeleiden van achttien statushouders naar tekortvakken in het voortgezet onderwijs, een netwerk van hr-professionals waarin gewerkt is aan een toolbox, uitvoeren van

inductieprogramma's, netwerk rondom anders organiseren en nog veel meer. Onze regio dient daarbij als case study voor het Ministerie van OCW.

VAN AANPAK LERARENTEKORT NAAR AANPAK PERSONEELSTEKORT

Met de subsidies Regionale Aanpak Lerarentekort biedt Ministerie van OCW regio's de mogelijkheid zelf een passende aanpak te bepalen. De komende jaren zal de focus breder worden. Want er is niet alleen een toenemend lerarentekort, er wordt ook een tekort verwacht aan schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel. Daarmee verandert de subsidie in de naam Regionale Aanpak Personeelstekort (RAP) en verbreden activiteiten zich doordat we naast leraren/docenten ook ons gaan richten op schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel.

Binnen de RAP zetten we onze successen van het afgelopen jaar voort en maken we een inhoudelijke verdiepingsslag.

We werken in zeven programmalijnen aan de aanpak van het personeelstekort:

1. Samenwerken in de regio
2. Strategisch HR en arbeidsmarkt
3. Loketfunctie
4. Samen werven
5. Toegerust voor de klas en op school
6. Onderwijs van de toekomst
7. Onderzoek

MEER INFORMATIE EN/OF WEBINAR TERUGKIJKEN?

Scan de code hierboven voor de website Hatseklas.nl en om de webinar van 11 mei terug te kijken.

EINDREDACTIE

Ingrid Lammerse
Voorzitter College van Bestuur

Nanette Herfst
Beleidsmedewerker PR &
Communicatie

HOGESCHOOL KPZ
TEN OEVERSTRAAT 68
8012 EW ZWOLLE
038-4217425
INFO@KPZ.NL
WWW.KPZ.NL

